

matkérdésben, stb. Eden, mint, azt a polgári demokrata lapok az una-
lomig írják, erélyes és fiatal ember. Egy ember azonban legfeljebb arra
képes, hogy ügyességével valamelyest elődázza a történelem döntését.
Megakadályozni nem tudja. A felbomlás jelei mutatkoznak kívül, mun-
kanélküliség belül, — öngyilkos fegyverkezési iparral enyhíteni szán-
dékozott munkanélküliség. Ma még nem osztályöntudatos a 14 millió
angol munkás, aki mindenféle pártra adta le szavazatát, és továbbra is a
kispolgári életideálra esküszik, amint azt egy választási kormánypla-
kát olyan jellemzően és csábítóan ábrázolja: a földgolyót mutatja a
plakát, rajta az angol szigetekkel, John Bull pedig, hagyományos kö-
vérségében, a jólét mosolygásával arcán, kertjében kapál, a kertben ka-
litka békegalambbal. Ez az a nyugott biztonság és derű, amit az átlagos
ujszágolvasó elgondol Középeurópában, ha irigyen Anglia jut eszébe —
irigyen, mint a plakáton a John Bull-t körülvevő tucatnyi náció, akik a
plakát szövege szerint mind irigylik az angol jólétet, az angol szabad-
ságot és békét. De láttuk: aláaknázott ez a látszatjólét, bomlóban a bé-
ke. Anglia nem szigetország már, hanem részese válságtól sujtott vi-
lágunknak.

(Arad)

Ádám Elek

S Z E M L E

LOUIS MAMET: ANVILL (Newyork 1935)

*Louis Mamet Európában még ismeretlen regénye a rooseweli idők egy nagy gyarának a történetét mondja el a modern gépek dik-
tálta gyorsan lüktető, percről-percre robbanó tempóban. Egy üze-
men keresztül képet ad az Egyesült Államok vergődéséről a válság-
ban és a N. R. A kísérletei között. Tul a szimultánista regénykísér-
leteken, egyszerű vonásokkal megrajzolt emberei az amerikai töme-
geket példázzák.*

8 ó. 04

A tizenötös odaszól az ötöshöz. Ugy beszél, hogy sem feje nem moz-
dul, sem arckifejezése nem változik.

— Talált valakit Peters a 29-eshez?

Az ötös megrázza a fejét. A tizenötös tovább kérdez.

— Mi halszik Schetzről?

— Nem beszéltem még a munkavezetővel.

— Kivel kezdődött a baj?

— Perkinsszel.

— Biztosan nem találnak senkit a 29-eshez.

— Ne beszélj! Gondolj, öreg, a munkanélküliekre... Elfelejtetd, hogy
14 millió van belőlük.

Az ötös bólint. Bólintása ezt fejezi ki: Tudom, nagyon is tudom. De
senkin sem segít az, hogy megcsonkíttatja magát. A 29-es gonosz egy ma-
sina. A tizenötös is ezen a véleményen van. De....

9 ó. 22.

— Üljön le, öreg. Ott, arra a székre.

A férfi, aki most beszél, még nincs negyven éves. Hosszú szivart szorít szájszögletébe. Haja ritkás. Vonásai kemények. Hangja erős, metsző.

— Öreg, az 5-ös gépen Merill fog dolgozni...

Megáll, hogy végignézzon az öreg. Szemei olvasni akarják gondolatait. Az öreg megkockáztatja:

— Azt hiszem, jó munkás lesz belőle, Mr. Kenny.

— A Merillek jó fajta.

A szivaros ember ünnepélyes hangon mondja ezt, aztán hirtelen elneveti magát:

— Talán csak nem gondolja, hogy Merill mindig az 5-ösön fog dolgozni?! Más valakit akarunk ehhez a géphez állítani.

Az ötös szemében reménysugár villan fel:

— Én dolgozom rajta tovább, Mr. Kenny?

— Nem, öreg, magával megint más tervünk van.

Mr. Kenny beszédközben fel és alá járkal a irodában.

— Uj munkást vettünk fel ma reggel az 5-öshöz. A fiatal Merül csak a mesterséget tanulja. Végigvezetjük az összes osztályokon, mielőtt állást kapna az igazgatóságban...

— De, Mr. Kenny, én olyan hosszú idő óta dolgozom az 5-ösön, olyan jól ismerem.

— Az 5-ös jó gép. Bárki könnyen dolgozik rajta.

— Azért, mert gondoztam, nem hagytam tönkre menni.

— Gyerekbeszéd! Az 5-ösön az új munkás is épp azt csinálja, amit maga. Öreg, maga a 29-esen fog ezentul dolgozni.

Az ötös ijedten ugrik fel a székről. Kérdőn néz Mr. Kenny-re.

— De Mr. Kenny, ... hisz csak hat hónapom van még hátra a nyugalomba vonulásig.

— Tudom, öreg.

A válasz nyugodt, végleges.

Az ötös visszaroskad a székre és igyekszik megérteni a felfoghatatlan szavak mögött rejtőző értelmet. Nem sikerül. Mr. Kenny nyugodtan figyel.

— A délelőttje szabad. Ebéd után visszajön és neki áll dolgozni a 29-esen. A munkavezető megkapja az utasítást.

Az ötös hirtelen beszélni kezd. Szavai zavarosan zsibognak:

— Az a gép öt embert nyomorított meg ebben az évben. Tegnap Schetz kezét zuzta szét. És mindig egyformán, három ujjat.

A válasz szeliden hangzik:

— Maga, öreg, régi munkás.

— De hogyan kerülje ki az ember, Mr. Kenny, ha nem tudja hogyan történik ?!

Az ötös hangja megtörik. Ugyanaz a szelid hang felel:

— A délelőttje szabad, mondom. Jöjjön délután a 29-eshez.

A szivaros férfi megnyomja a csengő gombját az íróasztalon. Beszél.

— Marian? Igen? Marian írja ezt: Mr. Kenny jegyzéke a munkavezetőhöz. Küldöm Leslie West-et, 23 éves, az 5-ös gépen fog dolgozni. Rög-tön jelentkezik. A gép régi munkása szintén felkeresi. Ellenőrzőlapját mostantól számítjuk. Délután egykor veszi fel a munkát, de délelőttjét fizetjük. A 29-es gépen dolgozik. Aláírás. Siessen, Marian.

Az ötös gép régi munkása kimegy. Az ajtó bezárul mögötte.

1 ó. 00.

Az emberek gépeik előtt állanak. A munkavezető odamegy a tizenötöshöz.

- Nem látta az öreget?
- Nem.
- Egyre itt **kellett** volna lennie.
- Meglehet, hogy nem is jön vissza...
- Magam is örövendék. Igazán nem szeretném, hogy a 29-esen dolgozzon.

GIUSEPPE VALENTINI: EMLÉKEZZ!

Munkatársunk, Mária Béla fordításában ide iktatunk a mai olasz háborús költészetből egy darabot, az olasz háborús propaganda és a „hamis tudat” költészetének adalékakép’.

Haláltól övezett fiatalember,
 mosolygós, huszéves olasz,
 aki elmentél, vagy elmenőben vagy,
 vésd emlékezetedbe számos ellenségedet,
 köss csokrot belőlük és tűzd szivedhez!
 Eljön még a bosszú órája!
 Emlékezz: jusson eszedbe az éhség,
 a büszke, kegyetlen, kínos éhség,
 mit vándor őseid elszenvedtek,
 kik megműveltek tengerentúli földeket,
 hogy mások kétes gazdagságát gyarapítsák!
 Emlékezz: jussanak eszedbe az igazságtalanságok,
 melyekkel megakarják kötözni
 szegény és bátor hazádat!
 Emlékezz a könnyekre, a verejtekre,
 és a vérré, mit elraboltak tőlünk!
 Nagy a világ és Afrika messze van,
 de Itáliáért halsz meg, ha meghalsz!
 Énekelve rohansz sorsod elébe,
 vasbaöltözve indulsz el és az anyád könny nélkül
 fog szenvedni, mert tudja: így kell lennie!
 Ő kísérte el apádat is a nagy háborúba
 és amikor apád elment, zokogott.
 Most nem sir: ismeri a végzetet,
 tudja, hogy fia most nem az övé!
 Vidd el gondolatban az ő képmását magaddal
 és bosszuld meg az ellenségen az ő fájalmát!
 Kétszer is megtámaszkodott ő egy fegyveren,
 kétszer is végig simogatta kezével
 a csukaszürke egyenruhát, mint egy vak.
 Emlékezz és akkor egyenesen fogsz haladni a cél felé:
 a sok ellenség teszi erősebbé a kart!
 A világ nagy és Afrika messze van,
 de téged Benito Mussolini vezet!
 Eljön még a bosszú órája:
 haláltól övezett fiatalember,
 hős olasz, ki megostromlod a sorsod!

ERNST GLAESER: DER LETZTE ZIVILIST
 (Europäischer Mercur, Paris 1936)

A regény nagyszabású kísérlet a weimari-Németország utolsó éveinek költői megragadására. Anyaga az 1927-1933-as német évek, illetve a nemzeti szocializmus hatalomra kuszása. A regény központi figurája J. C. Bäuerle, a polgárosult Amerikában nőtt